

هفت سال از تصویب و اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی می‌گذرد. طرحی که در سال ۱۳۹۸ به تأیید شورای نگهبان رسید، قرار بود پایان بی‌هویتی برای فرزندان باشد که ریشه در خاک ایران دارند. اما حالا، قصه متقاضیان در اداره کل امور اتباع و مهاجران خراسان رضوی، چیز دیگری است: انتظار برای استعلام‌های امنیتی و تأیید نهایی سازمان ثبت احوال، حکایت از یک ماراتن فرسایشی دارد که خانواده‌های متقاضی را خسته کرده است. این درماندگی را در گزارش «غریبه در خاک مادری» روایت کردیم؛ حالا در گفت‌وگو با سید جعفر سیدآبادی، مدیرکل امور اتباع و مهاجرین خراسان رضوی، به چند و چون روند بررسی پرونده‌ها پرداخته‌ایم؛ روندی که آمار و ارقام اعلامی سیدآبادی هم به نوعی بر فرسایشی بودن آن مهر تأیید می‌زند. به گفته او، از سال ۱۳۹۸ تا کنون، بیش از ۲۰ هزار پرونده در استان تشکیل شده، اما فقط ۱۶۰۱ شناسنامه صادر شده است؛ یعنی کمتر از ۸ درصد متقاضیان.

مصومه فرمانی کیا
خبرنگار

۱ روند بررسی فرزندان مادر ایرانی چگونه است و چه مراحل دارد؟

در این فرایند، سازمان ثبت احوال باید مادر را به عنوان ایرانی تأیید کند. پس از آن، استعلام‌های لازم از مراجع امنیتی گرفته می‌شود و بعد، پرونده برای صدور شناسنامه به ثبت احوال فرستاده خواهد شد. در مجموع تأیید ایرانی بودن مادر و دریافت پاسخ از مراجع امنیتی، از مراحل اصلی رسیدگی به پرونده هاست.

۲ ولی بسیاری از خانواده‌ها از سردرگمی در مراحل اداری گلایه مندند؛ چون طولانی بودن این فرایند برایشان فرسایشی است.

فرایند صدور تابعیت، یک مسیر چند مرحله‌ای و بین دستگاهی است که باید تمام جوانب قانونی آن رعایت شود. اولین قدم، تشکیل پرونده در اداره کل اتباع است. بعد از تکمیل مدارک، مهم‌ترین مسئله، تأیید نسب است. ما استعلامات لازم را به سازمان ثبت احوال می‌فرستیم تا موضوع مادر ایرانی و صحت ازدواج و نسب او تأیید شود. پس از گرفتن پاسخ مثبت و قطعی از ثبت احوال، نوبت به مرحله حساس‌تر یعنی استعلامات امنیتی می‌رسد و همه این مراحل، زمان‌بر است.

۳ استعلامات امنیتی، چه پروسه‌ای را طی می‌کند؟ پس از تأیید نسب توسط ثبت احوال، پرونده به نهادهای امنیتی فرستاده می‌شود. این دستگاه‌ها بر اساس قانون مصوب اعطای تابعیت به فرزندان مادر ایرانی و یا رعایت ملاحظات امنیتی، وضعیت افراد را بررسی می‌کنند. ما در اداره کل اتباع، صرفاً پیگیر و هماهنگ‌کننده هستیم تا پس از موافقت مراجع امنیتی، بتوانیم پرونده را به مرحله نهایی برسانیم.

۴ یعنی پاسخ مراجع امنیتی، گام آخر است؟ بله؛ پس از آنکه نامه موافقت دستگاه‌های امنیتی به اداره کل اتباع ارجاع داده شد، پرونده برای صدور شناسنامه به اداره کل ثبت احوال فرستاده می‌شود. در واقع ثبت احوال، مجری صدور شناسنامه است و ما مکاتبات لازم را برای شدن این امر انجام می‌دهیم.

۷ چرا هنوز بخشی از پرونده‌ها تعیین تکلیف نشده‌اند؟

تعداد پرونده‌ها زیاد است و بخشی از آن‌ها از سال‌های قبل باقی مانده بود. با این حال، همکاری میان پلیس و دستگاه‌های امنیتی موجب شده است که روند پاسخگویی از سال ۱۴۰۴ سرعت بیشتری بگیرد.

۸ اکنون پرونده‌ها در چه مرحله‌ای قرار دارند؟

مدارک و پرونده‌هایی که تشکیل آن‌ها در حیطه وظایف اداره کل امور اتباع بوده است، آماده و ارسال شده‌اند. در حال حاضر، منتظر دریافت پاسخ استعلام‌های امنیتی هستیم. حجم پرونده‌ها زیاد است و بخشی از آن‌ها از سال‌های قبل باقی مانده است، با این حال بارها موضوع تسریع در پاسخگویی را پیگیری کرده‌ایم. برنامه ریزی ما این است که پرونده‌های باقی مانده به پاسخ برسند و به روز شوند؛ به نحوی که پرونده‌های جدید نیز در زمان مناسب به مراجع مربوط، ارجاع و تعیین تکلیف شوند.

۶ از زمان اجرای قانون در سال ۱۳۹۸ تا کنون، چند پرونده تشکیل شده و روند رسیدگی به آن‌ها چگونه بوده است؟

بیش از ۲۰ هزار پرونده تشکیل شده است. روند پاسخگویی در سال‌های گذشته، کند بود و بخشی از پرونده‌ها برای مدت طولانی در فرایند‌های اداری باقی ماند. یکی از اولویت‌های اداره کل امور اتباع و استانداری، پیگیری و تسریع پاسخگویی به پرونده‌های فرزندان مادر ایرانی بوده است. تا پیش از سال ۱۴۰۴، حدود ۱۰ درصد پرونده‌ها را مراجع امنیتی پاسخ داده بودند، اما از سال ۱۴۰۴ تا کنون این میزان به حدود ۵۰ درصد رسیده است و بخشی از پرونده‌ها تعیین تکلیف شده‌اند. با همکاری پلیس و دستگاه‌های امنیتی، روند پاسخگویی سرعت گرفته است.

۹ از سال ۱۳۹۸ تا کنون برای چند نفر شناسنامه صادر شده است؟ تا پایان شهریور، در مجموع ۱۶۰۱ شناسنامه برای فرزندان مادر ایرانی در استان صادر شده است.

۱۰ توصیه‌ای برای متقاضیان پرونده‌ها دارید؟

صبری خانواده‌ها خیلی مهم است؛ چرا که این پرونده‌ها از فیلترهای مختلفی می‌گذرد. تقاضای من از متقاضیان، این است که در ارائه مدارک هویتی و ثبتی، دقت کامل داشته باشند؛ چرا که هرگونه نقص در مدارک یا ابهام در استعلامات ثبت احوال، می‌تواند روند طولانی رسیدگی را بازم طولانی‌تر کند. ما در اداره کل اتباع، تمام تلاشمان را می‌کنیم تا در چارچوب قانون، این حق قانونی فرزندان مادر ایرانی به بهترین شکل محقق شود.

برای مشاهده گزارش قبلی این کد را اسکن کنید

درخشش ستاره مشهدی در آسمان نجوم جهان

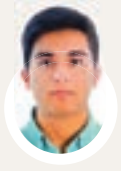
گفت‌وگو با دانش‌آموز مشهدی تیم ملی المپیاد نجوم و اختر فیزیک ایران که موفق به کسب مدال طلای المپیاد جهانی ویتنام شده است

درخشش دانش‌آموزان مشهدی در المپیاد‌های جهانی، پس از لیوتوانی و ازبکستان، این بار در ویتنام تکرار شد؛ جایی که ارشیا میرشمسی کاخکی، مدال طلای نوزدهمین المپیاد جهانی نجوم و اختر فیزیک را به گردن آویخت. در این رقابت‌های علمی که با حضور بیش از ۳۲۰ دانش‌آموز از ۶۶ کشور جهان برگزار شد، دانش‌آموزان نخبه ایرانی با کسب پنج مدال طلا و در حالی که یک کوله‌پشتی صورتی را به یادبود کودکان شهید میناب در دست داشتند، سکوی نخست جهان را از آن خود کردند و بار دیگر اقتدار علمی کشورمان را در عرصه بین‌المللی به رخ کشیدند. ارشیا، دانش‌آموز دبیرستان استعداد‌های درخشان شهید هاشمی نژاد شماره یک مشهد است و پیش‌تر نیز مدال طلای کشوری نجوم و مدال طلای المپیاد جهانی هند را کسب کرده است. موفقیت ارشیا در حالی رقم خورد که بخشی از دوره‌های آماده‌سازی تیم ملی به دلیل شرایط کشور به صورت مجازی برگزار شد، اما دشواری‌های مسیر نتوانست از جدیت او و تلاش مریانش بکاهد. ارشیا در ادامه مسیری گام برداشت که پیش‌تر دو دانش‌آموز مشهدی دیگر یعنی محمدرضا واعظی با مدال طلای المپیاد جهانی زیست‌شناسی لیوتوانی و مهیار تجار با مدال نقره المپیاد شیمی ازبکستان، در سال جاری در آن، خوش درخشیده بودند.

با ارشیا میرشمسی کاخکی درباره مسیر رسیدن به این موفقیت، انگیزه‌هایش برای ادامه راه و چالش‌هایی که دانش‌آموزان علاقه‌مند به المپیاد‌های علمی در نظام آموزشی کشور با آن روبه‌رو هستند، گفت‌وگو کرده‌ایم.

ارشیا میرشمسی کاخکی

ارشیا پایه دوازدهم را به پایان رسانده و در ترم جدید، دانشگاه را آغاز کرده است، با این حال عضو تیم ملی المپیاد جهانی نجوم ۲۰۲۶ در ویتنام نیز بوده است. البته این اولین کسب رتبه یا دریافت مدال توسط او نبوده است. به گفته خودش، سال ۱۴۰۲ در المپیاد کشوری نجوم که باشگاه دانش‌پژوهان برگزار کرده بود، مدال طلای کشوری را به دست آورده است. ارشیا پیش از این نیز در المپیاد جهانی نجوم، شرکت کرده است. خودش می‌گوید: پس از شرکت در دوره‌های انتخابی تیم و آمادگی مسابقات جهانی، به المپیاد جهانی نجوم ۲۰۲۵ در هند اعزام شده و مدال طلا نیز کسب کرده است. همچنین، علاقه این دانش‌آموز مشهدی به ادبیات، سبب شده است که در دوره متوسطه اول در مسابقات نوجوان خوارزمی نیز شرکت کند. همان‌طور که امسال وضعیت جنگی بر کشورمان چیره شد و خیلی از موضوعات را تحت تأثیر قرار داد، بخشی از دوره‌های انتخابی تیم و آمادگی جهانی نیز طبق گفته ارشیا به صورت آنلاین برگزار شده است، اما حضور سرپرستان و دبیرانی که در کنار آن‌ها بوده‌اند، سبب شده است که ذره‌ای از جدیت او در دوره‌اش کاسته نشود. ارشیا، قدرشناس زحمات دبیران خود است و می‌گوید: بدون زحمت آن‌ها در این شرایط سخت کشور، به دست آمدن این نتیجه، غیرممکن بود. ارشیا، یکی از انگیزه‌های اصلی خودش برای طی مسیر طولانی و روند سخت کسب افتخار در این المپیاد در وضعیت جنگی را،

برای مشاهده گزارش قبلی این کد را اسکن کنید

نقطه که دانش‌آموز در انتخاب مسیر علمی خود دچار تردید می‌شود، حمایت خانواده اهمیت بسزایی پیدا می‌کند. ارشیا ادامه می‌دهد: در صورت حمایت خانواده، دانش‌آموز می‌تواند با کمترین دغدغه روانی و اضطراب، این مسیر جذاب را طی کند، با این حال امیدوارم فرصتی برای همه دانش‌آموزان ایرانی فراهم شود تا بتوانند در مسیری که به آن علاقه دارند، فعالیت کنند و برای یادگیری بکوشند. دانش‌آموز نخبه شهرمان، نقشه‌ای از آینده خود در ذهنش دارد، اما به‌طور کلی تصمیم گرفته است علاوه بر تحصیل در رشته مهندسی برق، همچنان به تلاش در مسیر علمی خود نیز ادامه دهد.

شاد کردن دل مردم کشورمان بیان می‌کند و می‌گوید: به‌طور کلی علاقه به یادگیری مطالب علمی، در کنار انگیزه افتخارآفرینی برای کشورمان، بزرگ‌ترین محرک‌های ما در این مسیر بود. با وجود اینکه حضور ارشیا و تعدادی از دانش‌آموزان دیگر در چنین مسابقاتی مایه افتخار است، سوآلی را نیز مطرح می‌کند که مسیر شرکت در این المپیاد‌ها و مسابقات علمی تا چه اندازه برای هم سن و سالان آن‌ها فراهم است. او بیان می‌کند: در حال حاضر نظام آموزشی کشور به شکلی است که در متوسطه دوم، تمرکز فراوان بر آزمون‌های نهایی و کنکور وجود دارد؛ همین موضوع نیز موجب می‌شود که بسیاری از دانش‌آموزان علاقه‌مند در شهرهایی غیر از تهران - که در شهر محل تحصیل آن‌ها، آشنایی چندانی با المپیاد وجود ندارد- ریسک آمدن به این مسیر را به جان نخرند. اما از نظر این دارنده مدال طلای المپیاد‌های جهانی، در همین